

Motion till riksdagen 2021/22:1007

av **Johan Pehrson m.fl. (L)**

med anledning av prop. 2020/21:217 Skärpta straff för våld och andra kränkningar i nära relationer

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utökat geografiskt område för kontaktförbud och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om höjt maximistraff för överträdelse av kontaktförbud och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att alla former av brottsliga gärningar ska kunna bedömas ingå i grov fridskränkning och grov kvinnofridskränkning och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ytterligare utöka brottskatalogen i bestämmelsen om olaga förföljelse och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att olaga förföljelse mot flera familjemedlemmar ska kunna bedömas som ett sammantaget brott och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

När Liberalerna i mars 2014 lade fram rapporten ”Stärkt skydd för hotade kvinnor” var vi det enda riksdagsparti som förespråkade en skärpning av lagstiftningen om kontaktförbud. Liberalerna presenterade konkreta förslag om stärkt skydd för offret i samband med frisläppande av fängelsedömda, höjt minimistraff för grov fridskränkning och kvinnofridskränkning till ett års fängelse, förbättrat stöd till kvinnojourer samt att kontaktförbud med elektronisk fotboja ska kunna beslutas som förstahandsåtgärd, något som dock möttes med ointresse eller direkt motstånd från andra partier. Sedan dess har utvecklingen gått vidare, och vi välkomnar att det sent omsider förefaller finnas en bred

majoritet för såväl straffrättsliga skärpningar som andra förbättringar av lagskyddet för den som hotas av våld och andra kränkningar i nära relationer.

Propositionens förslag ligger i linje med vad Liberalerna tidigare föreslagit, och vi har också själva varit delaktiga i den process som lett fram till att riksdagen nu har färdiga lagförslag på sitt bord. Vi har alltså inget att invända mot de konkreta lagförslagen. Tvärtom välkomnar vi dem och menar att de helst borde ha genomförts mycket tidigare.

Förslagen i propositionen är dock långt ifrån tillräckliga för att ge utsatta kvinnor och andra som utsätts för våld och kränkningar i nära relationer det skydd de har rätt att begära. Det återstår att området för kontaktförbudet ska utökas, vilket kräver att lagen ändras så att särskilt utvidgat kontaktförbud ska kunna meddelas i fler fall och i särskilt allvarliga fall kunna gälla en hel kommun eller flera kommuner – kalla det ett kommunalt vistelseförbud eller en omvänd kommunarrest för förövaren. Den exakta avgränsningen av det skyddade området måste givetvis inte med nödvändighet följa kommungränserna, utan vad som är ändamålsenligt får bedömas utifrån omständigheterna i det enskilda fallet såsom geografiska hänsyn samt hotbilden. Det viktiga är att brottsoffrets rätt till en skyddad zon i betydligt högre utsträckning måste ha företräde framför gärningsmannens rörelsefrihet.

Vidare bör tydligare konsekvenser formuleras vid överträdelse. Det är positivt att böter nu tas bort ur straffskalan för överträdelse av normalgraden och att en påföljd införs även för ringa överträdelse. Liberalerna konstaterar dock att den nationella samordnaren mot våld i nära relationer redan 2014 presenterade ett lagförslag som innebär att maximistraflet för alla former av överträdelse av kontaktförbud höjs från ett till två år. I den delen föreslår regeringen inga ändringar av dagens ordning, som är att maximistraflet för kontaktförbud är ett års fängelse, förutom i de fall där kontaktförbudet är förenat med elektronisk övervakning (s.k. fotboja). Endast i de sistnämnda fallen är maximistraflet två år. Liberalerna anser att detta är feltänkt. Allvaret i den kränkning och det grova intrång i brottsoffrets privatliv och säkerhet som ligger i en överträdelse av ett kontaktförbud måste bedömas utifrån brottsoffrets perspektiv. Den kränkningen väger lika tungt oavsett om gärningsmannen har en elektronisk fotboja på sig eller inte när brottet begås. Liberalerna anser därför att straffskalan behöver ändras så att maximistraflet blir två års fängelse för alla överträdelser av kontaktförbud.

Liberalerna välkomnar att förtal och grovt förtal också ska kunna ingå som ett led i dels grov fridskränkning och grov kvinnofridskränkning, dels olaga förföljelse. Vi vill dock göra fridskränkingsbrottet ännu mer generellt. Alla typer av brottsliga handlingar, oavsett art, ska kunna läggas till grund för att döma gärningspersonen för grov fridskränkning eller grov kvinnofridskränkning om var och en av gärningarna utgjort led i en upprepad kränkning av personens integritet och gärningarna varit ägnade att allvarligt skada personens självkänsla.

För att paragrafen om olaga förföljelse (stalkning) ska vara effektiv är det därför viktigt att den är så heltäckande som möjligt. Det förekommer att enskilda trakasseras genom identitetskapning, såsom systematiska falska beställningar på postorder m.m. Därför bör också bedrägeribrott ingå i stalkningsbestämmelsen.

I dag går bestämmelsen om stalkning bara att tillämpa på brottsliga gärningar som riktar sig mot en enda person. Detta gör att olaga förföljelse mot flera personer i en och samma familj faller utanför ramen, något som är särskilt allvarligt med tanke på att många fall av stalkning riktar mot en före detta partner. Vi vill att en persons förföljelse av olika medlemmar i en familj ska kunna räknas ihop, t.ex. om en man bedriver

stalkning såväl mot en kvinna som mot hennes minderåriga barn. Det skulle höja det samlade straffvärdet.

Johan Pehrson (L)

Juno Blom (L)

Lina Nordquist (L)

Christer Nylander (L)

Allan Widman (L)

Maria Nilsson (L)

Gulan Avcı (L)

Mats Persson (L)